

MAGYARÁG

1940. Márc. 28

IX. No. 86

1. lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK TIBOR

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Píafa Mihai Viteazul 4.

REYNAUD

nagy beszédet intézett
a francia néphez

„A hadsereg további felfegyverzése
és a háború megnyerése a nemzeti feladata”

Páris. (Rádió Bucuresti. Havas.) Reynaud francia miniszterelnök beszédet intézett rádió útján a francia nemzethez. Kijelentette a francia miniszterelnök, hogy

Franciaország háborús céljai változatlanok.

A kormány összetétele olyan, hogy az ország meg tud felel-

ni feladatának. A győzelem a francia hadsereg kezében van. Fokozottabb munka kell a társadalom minden ágától s a hadsereg fokozottabb felszerelése és a háború megnyerése az egyetlen feladat, amely minden francia szeme előtt lebeghet.

Angolok vették át a Maginot-vonal egy részét

London. (Rádió Bucuresti. Reuter.) A Maginot vonal egyik szakaszán a francia csapatokat leváltották az angol csapatok. A váltás ünnepélyes formák között ment végbe,

amit fokozott az a körülmény, hogy az új csapatok skótok voltak, akik jellegzetes viseletükben vonultak a lövészárkokba.

Leváltották a svájci vezérkar főnökét

Bern. (Rádió Bucuresti. Havas.) A svájci vezérkar főnökét, Laphart ezredet leváltották és az ezredet hadosztály-

parancsnokká nevezték ki. A vezérkar új főnöke Hubert ezredes lett.

Rendben folyik a finnországi szovjetcsapatok visszavonása

Moszkva. (Rádió Bucuresti. Reuter.) A Finnországból kivonuló szovjetcsapatok visszavonása teljes rendben folyik.

A szovjet csapatokat Petsamóban vonják össze és onnan irányítják őket kelet felé.

Magyarázatot fűznek gróf Teleki Pál és az angol nagykövet találkozásához

Róma. Rádió Bucuresti. Reuter.) Mint ismeretes, Teleki Pál magyar miniszterelnök találkozott Sir Chern római angol nagykövettel is Rómában. A találkozóknak némely lapok túlzott fontosságot tulajdonítottak. A hírrel kapcsolatosan az angol távirati iroda az jelenti, hogy a találkozás teljesen véletlen volt és egy golfpályán találkoztak. Az előre nem látott találkozás alkalmával a két államfő kizárólag udvariassági beszélgetést folytatott.

Megindult a német szén- szállítás Olaszországba

Brüsszel. (Rádió Bucuresti. Stefani.) Az Olaszországba irányuló német szárazföldi szénészállítás megindult. Az első szénészállító vonat Belgium határára érkezett. A vonatok

Mannheimből indultak, ahova tengeri úton érkezett a szén. Három, egyenként 20 vagonból álló vonat érkezett a belga határra. Az ut oda-vissza 15 napig tart.

Az angol repülőgépek látogatása miatt elhallgatott a berlini, hamburgi, stuttgarti, lipcsei rádióleadó

London. (Rádió Bucuresti. Reuter.) Az angol lapok jelentése szerint az angol légi haderő egységei ismét felderítő repüléseket végeztek Északnyugat-Németország és Prága felett. Az Evening Standard szerint — amely ezt a hírt

közi, — a nagyobb német városokban, Berlinben, Hamburgban, Stuttgartban, Lipcsében a rádióközvetítés szünetelt és ez az angol repülőgépek tevékenységének tulajdonítható. A hírről hivatalos jelentést még nem adtak ki.

Lezajlottak a választások a legfelsőbb szovjet tanácsba

Moszkva. (Rádió Bucuresti. Tass.) A képviselőválasztások a legfelsőbb szovjet-tanácsba megkezdődtek. A választásokat március 24-én Észak-Ukrajnában és Fehér-Oroszországban kezdték meg az összes városokban és falvakban. Délután 5—6 óra között a lakos-

ság legnagyobb része már le is szavazott. A szavazást éjjel kor zárták le. A választás eredményeképpen Észak-Ukrajnában és Fehér-Oroszországban az összes képviselői helyeket a kommunista párt és a pártion kívüliek szerezték meg.

Csak a munkáskonfliktusokra vonatkozó törvény visszavonása után lépnek be az angol munkáspárti képviselők a kormányba

London. (Rádió Bucuresti. Reuter.) A Reuter iroda diplomáciai levelezője a kormány átszervezésével kapcsolatban elterjedt hírekre vonatkozóan megállapítja, hogy a helyzet szombat óta — a különböző híradások ellenére — semmit sem változott. Az ellenzéknek a kormányba való belépése és egyes ellenzéki politikusoknak tárcavállalása-

ra vonatkozóan semmi új hír nincsen. Megállapítja a jelentés, hogy mindez az ellenzéki pártok jóváhagyásától függ. Nem tartják azonban valószínűnek, hogy az ellenzék belépne Chamberlain kormányába a munkás konfliktusokra vonatkozó törvény visszavonása nélkül, amely törvényt a miniszterelnök 1927-ben szavaztatta meg.

Londonból jelentik: A Daily Herald írja, hogy a munkáspárt vezetői nem hajlandók belépni a kormányba. A párt vezetésége nyilatkozik a jelt közzé, mely szerint hajlandó a jelen háborús viszonyok között a kormányt támogatni, de vezetői a Chamberlain elnöklése alatt álló kormányban nem működhetnek közre.

SZABÁLYOZZÁK A PECÉT

Az érdekelt hatóságok bevonásával értekezlet volt a prefektúrán, mely elhatározta a pafak medrének kitakarítását és a csatorna kimélyítését

(Oradea—Nagyvárad). Todoruj Valer tábornok-prefektus kedd délutánra értekezletet hívott egybe a Pece-szabályozásának tárgyában, hogy az újabb árvízveszedelemnek egyszer s mindenkorra elejét vegyék.

Az értekezleten résztvettek Chirila Augustin polgármester, Tóth József, Eichner Ernő, Szenes Antal, Mursa Tiberiu városi mérnökök, Mujiu Vladomir, a központi járás főszolgabírája, Bancila megyei mérnök, továbbá az állami víz-hivataltól főnöke és a garnizon delegátusa.

Todoruj prefektus utalt a Pece szabályozásának halaszt hatatlan sürgősségére. Rövid egymásutánban két ízben okozott hatalmas pusztításokat a Pece áradása. Chirila polgármester kijelentette, hogy a város vállalja a költségekből ráeső részt, de tekintettel kell lenni a nehéz pénzügyi helyzetre.

A szakmérnökök hozzászólásai után az a vélemény alakult ki, hogy

a legsürgősebb teendő az ávizszabályozó csatorna medrének kiszélesítése és kimélyítése, a Pece medrének kitakarítása. Elengedhetetlenül fontos ezenkívül, hogy a Szentandráshatárában levő két vizimalom leálljon, mert ezek duzzasztják a vizet. Szükség van ezenkívül egy új védőgát építésére is. Ez az Össi-telepi árvízveszély elhárítása céljából szükséges.

A városi mérnökök ezenkívül hangsúlyozták, hogy a Pecét egész szakaszán szabályozni kell, így Szőlőshatárában is, mert a szőlősi és kommandáns réti részt is mentíteni kell az árvízveszedelemtől. Szükség lesz

több partmenti terület kiszáraztatására is, mert új utcát kell nyitni a Pecéhez.

A felszólalók hangsúlyozták, hogy a törvény szerint a technikai tervek és költségel-

őirányzatot csak az állami vízfelügyeleti hivatal készítheti el. A hivatal főnöke kijelentette, hogy a személyzet koncentrációja miatt nem vállalkozhat a tervek elkészítésére. Végül úgy döntöttek, hogy a tervek elkészítésére

Rusu volt nagyvárad mérnök delegálását fogják kérni a közlekedésügyi minisztertől, ahol most szolgálatot teljesít.

A város viszont vállalta, hogy a mérési munkálatok költségeit fedezi.

Szörnyű meggyilkolás
DIANA
bedörzsölés

A Pece medrének kitakarítását nyomban megkezdik.

Az értekezlet határozatait jegyzőkönyvbe foglalták, amelyet még a mai nap folyamán Tataru királyi helytartóhoz juttatnak el, aki magával viszi Bucurestibe. Todoruj prefektus ismételt hangsúlyozta, hogy ő a maga részéről halaszthatatlanul sürgősnek tartja a kérdés megoldását, nemcsak az árvízkárosult polgárok, de a hadsereg szempontjából is, mert az ismétlődő árvizek kikezdhetik a csendőrskola és a környező kaszárnyák alapzatát.

Tévedésből ágyonverte a hatgyermekes családapát Öngyilkos akart lenni a gyilkos

Gurghin — Görgényszentimre. — A Rákóczi-vár legendás tájékaról, Görgényszentimréről alig négy kilométer távolságra, alacsony domb hajlatában van Görgény-Orsova kisközség.

Itt, ebben a kis fészekben suhogtatta meg szárnyait az embergyilkos halálmadár, amely kísértetjárasként veri fel napok óta már a keserves, kínos falusi vityilókat. A gyilkosság egyszerű, közönséges bűncselekmény, a tettest elfogták, felette ítékezni fog előbb a vásárhelyi büntetőtábla, majd a Semmitőszék s aztán hosszú hosszú évek fognak következni, amíg kinyílik Farcas Dumitru, ma még csak 21 éves duhaj legény előtt a börtönajtó. Messzi, regáti központi börtön várja majd ezt a szerencsétlen fiút, aki tévedésből ágyonütötte Pop Alexandru hatgyermekes családapát, aki a sötét éjszakában együtt bandukolt haza a gyilkos legénnyel.

A tévedés úgy történt, hogy Farcas Dumitrunak Görgény-Orsován haragosa volt, akit meg akart verni. A rémségek éjszakáján az „ösmocsár” felé vezető úton összetalálkoztak Farcas és Pop Alexandru s mi-

után koromsötét volt, a vérszomjas falurucsa vaktában azt ütötte, aki éppen elébe került.

Aztán, — mintha mi sem történt volna — elment a táncba Farcas Dumitru s reggelig mulatott. Hajnalban megkondult a halott Pop Alexandru felett a lélekharang s az elvetemült tettes akkor kezdett érdeklődni, hogy vajjon ki is halhatott meg?

Amikor ráeszmélt, hogy az

éjszakai véres leszámolásai apátlanná tett hat ártatlan gyermeket, felülkerekedett benne is önmarcangoló vád és előbb vadászfegyverrel, majd késsel akarta eldobni magától az életet. A szomszédok ébersége akadályozta meg ezt a végzet útjára tévedt szerencsétlen ember öngyilkosságát, akit az olthatatlan bosszu s a fatális tévedés most börtönbe juttatott.

Kizuhant a liftből és szörnyet halt

Bucuresti. (A Timpul írja): Megdöbbentő szerencsétlenség játszódott le a Pasagiul Comedia épületében. Délj 12 órakor Ignat Gheorghe 21 éves fiatalember, aki a központi elosztó hivatal szolgálatában áll, kinyitotta a liftfelvonó ajtaját, hogy belépjen. Be is lépett, csak félig, mert abban a

pillanatban a felvonó elindult és a szerencsétlen ember kiesett a felvonóból és a mélybe zuhant. A szerencsétlen ember a helyszínen életét vesztette. Holttestét beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe. A szerencsétlenség ügyében a vizsgálat folyik.

Vérrel végződött a husvéti locsolás

Husz késszurással

súlyosan megsebesítettek egy oradeai legényt, aki Chisineu de Crisre ment husvéti locsolásra

A husvéti locsolás vidám szórakozása tragikus befejezéssel zárult. Mercsényi János 21 éves fiatalember — aki a Sztaril-féle téglagyárban lakik — két társával együtt kiment Körösjenőre locsolni. A körösjenői lányok szívesen fogadták a váradai fiatalembereket s gyűlt a piros tojás, meg az illatos virág a fiatalemberek gomblyukában. Délután mulatság volt Körösjenőn és a váradai fiatalemberek a mulatságba is elmentek. Vidáman táncoltak és nagy keletjük volt a váradai fiatalembereknek. A váradai legények sikerét azon-

ban megirigyelte a körösjenői fiatalság, amely szövetkezett ellenük. Mercsényi Jánost kicsalták az udvarra és ott hat suhanc bicskával rátámadt.

A körösjenői legények mintegy

20 szurással össze-vissza szurkálták

a szerencsétlen fiatalembert, aki eszméletlenül esett össze. A súlyosan sérült fiatalembert kocsira tették és beszállították a közkórházba. A támadók kézrekerítésére a csendőrség megérte a lépcsőket.

Anglia minden eszközzel megakadályozza Németország svédországi ércszállítását

(London. Rador.) Bár az angol kormány még tanulmányozza a norvég tiltakozást az angol lapok leszögezik, hogy Anglia el van tökélve arra, hogy megszigorítja a blokádot és megakadályozza a svédországi ércszállítást. A Times szerint Norvégiának nem szabad elfelejtenie, hogy német támadás következtében 60 hajója süllyedt el és 400 tengerész vesztette életét. A németek figyelemztetés nélkül torpedózzák meg a norvég hajókat. A Daily Mail szerint a norvég tiltakozásból a következők állapíthatók meg: 1. Alaptalanok azok a hírek hogy Németország uralja a tengereket. 2. Németország körül szorult a gyűrű. 3. Az angol tengeralfutók betartják a tengerészet és az emberiség nemzetközi törvényeit.

Halálra égette a forró kávé a tizenhét hónapos gyermeket

**Szülői gondatlanság okozta-e a szerencsétlen
fiúcska borzalmas halálát**

Egy kisfiú borzalmas halála foglalkoztatja a kolozsvári bűnügyi hatóságokat. Jakab Ferenc, Borhanci-utj 2 szám alatt lakó gazdálkodó 17 hónapos fiugyermeke ma reggel — a tegnap délután elszenvedett súlyos belső és külső égési sebek következtében — nagy kínok közepette elpusztult. A megdöbbentő tragédia a következő körülmények között történt:

Jakab Ferencné tegnap délután öt óra tájban 17 hónapos fiugyermeke kávéját készítette uzsonnára. Miközben a csöppseggel megitta a már kihűlt kávé, az anya kéthónapos kisebbik gyermekét szoptatta. Miután a nagyobbik fiúcska kiitta kávéját, őrizetlen és végzetes pillanatban a kályhához osont és onnan levegte a forró kávé tartalmazó csészét és abból mohón ivott. A következő pillanatban a gyermek hangerősen fejtve fejt el a szoba közepén. A megrendült anya segítségére rohant, de a kisfiú fuldoklani kezdett. A kávécsésze megmaradt forró tartalmával állára és arcára ömlött és ennek következtében súlyos külső égési sebeket is szenvedett.

A kétségbeesett anya, amikor a szerencsétlen fiúcska magához fért, lefektette. Este a férj hazafért a munkából. Az asszony közölte vele a tragikus szerencsétlenséget. A házaspár tanácskozni kezdett, hogy vigyék-e orvoshoz, vagy sem.

A napi rojból fáradt apa feleségét kérte meg arra, hogy vigye azonnal orvoshoz a gyermeket, további gondozásra. A fiatalasszony nem tudott eleget tenni ennek a megbízásnak, mert kéthónapos kisgyermekét nem tudja egy pillanatra sem egyedül hagyni.

A nagyobbik gyermeket csak ma reggel 8 óra tájban vitték el dr. Borsay Imre orvoshoz.

Az orvos minden fáradozása ellenére a gyermek nagy szenvedés között meghalt, mert a segélynyújtás már túlkésőinek bizonyult.

A szülők a megrendítő körülmények között elpusztult kisgyermek holttestét az asszony apjához, Diószegi Sándor, Maresal Foch utca 156 szám alatt

lakó gazdálkodóhoz vitték és a tragédiáról értesítették a hatóságokat ahonnan Serban Ilariu bűnügyi kapitány és dr. Hosszu Stefan törvényszéki orvos szállítottak ki a helyszínre. A tisztiorvos infézkedésére a kisfiú hulláját beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe, míg a bűnügyi kapitány a tragédia ügyében megkezdte a kihallgatásokat és a szülők ellen — valószínűleg — gondatlanság címén megindul a bűnügyi eljárás.

A mezőgazdasági mozgósítás gyakorlati végrehajtása

**Kényszerszertársulás alapján szervezik meg a falusi munkát
A behívottak földjét a szomszédok művelik meg**

A földművelésügyi minisztérium a mezőgazdasági mozgósításáról szóló törvény alapján utasítja a mezőgazdasági kamarák útján a községi mezőgazdasági bizottságokat, hogy miután összeállították a rendelkezésre álló munkaerőkről (gazdák, szerszámok, gépek, igás állatok, stb.) és a megmunkálható területről szóló kimutatást, gondoskodjanak a mezőgazdasági munkálatok megszervezéséről. A bizottságoknak szántási, szállítási és mezőgazdasági csoportokat kell alakítani és ezeket olyan arányban osztják be, amennyi területet a községben egy-egy gazdának meg kell művelnie. Ilyen csoportokat azokban a községekben szerveznek, ahol az egyes mezőgazda munkaereje és munkalehetősége nem elegendő arra, hogy külön beszerzés nélkül a szükséges munkálatokat elvégezze.

A gazdálkodónak elsősorban saját földjeit kell megművelnie és csak azután kötelesek a többi gazdának, elsősorban a katonai összpontosításon levőknek, valamint azoknak, akiknek szekerét és lovait elreklválták, segítségét nyújtani.

A szántási csoportokat szomszédságonként szervezik meg. Ugyanakkor, mint az ekés csoportokat, kényszerszertársulás formájában alakítják meg és minden gazda köteles ehhez a

kényszerszertársításhoz azzal hozzájárulni, amivel rendelkezik: szarvasmarhával, loval, ekevel.

A szállítási csoportokat szomszédságonként alakítják meg. Ezeknek száma a szükséglettől függ. Így 1—3 szekert szerveznek meg a malomba szállítás, a fűhordás részére és ezek a szekerek a község valamennyi lakosának rendelkezésére állanak.

A nagybirtokosok igás állatait a közérdekű munkákra ugyanolyan arányban kell felhasználni, mint a kiscgazdák állatait.

Ugyancsak szomszédságonként szervezik meg a munkáscsoportokat is, amelyekben részt vesznek a férfiak, az asszonyok, a gyermekek, kivéve a pályás és kis gyermekekkel rendelkező anyákat. Az ilyen munkáscsoportok napszamos vagy akkordmunkát végeznek. Természetesen minden nagybirtokos vagy kiscgazda köteles a megállapított díjszabás szerint ezt a munkát megfizetni.

A Mezőgazdasági Kamara állapítja meg, hogy naponta egy eke, egy szekér és egy munkás mennyi munkát köteles végezni. Viszont a községi bizottságok határozzák meg, hogy az egyes gazdálkodók részére milyen munkasegítség szükséges. A gazda, aki munka segítésre igényt tart, köteles

azt a községi mezőgazdasági bizottság titkárával, azaz a jegyzővel minden héten, pénztékig bejelenteni. A munka beosztását a bizottságok szombatig közlik az érdekeltekkel.

A miniszter rendelkezése hangulyozza, hogy ez a rendszer nem érinti a magántulajdonj és csak az a célja, hogy a lehető legegyszerűbb módon használja ki a jelenlegi körülmények között a csekély munkaerőt. A mezőgazdasági bizottság hetenként összeállítja a munkajevét, minden héten jelentést készít az elvégzett munkáról és gondoskodik, hogy a végzett munka ellenértékét a munkásnak pontosan és becsületesen megfizessék.

Maradék árban

egész öltönyre kabát, kosztümre és kisebb darabok. Vászon árak nagyon olcsón kaphatók

Steiner maradékosnál

Calea Victoriei No. 3.
az udvarban balra.

Élénkség

a terménypiacon

Nagy érdeklődés a buza iránt

A szokajlanul hosszú tél vége és a beálló melegebb időjárás nagy élénkséget idézett elő a terménypiacon. A szállítási nehézségek nagyrészt elhárultak, a hó elolvadt, a Dunán jege lecsuszott és amint a dunai kikötőkből jelentik, az uszályok és hajók nagy fülle várja a szállítást megindulását. Az első szállítmányok valószínűleg e hét szombatján indulnak rendeltetési helyükre.

A terménypiac árai erősen tartják magukat és főleg a buza iránt nagy az érdeklődés. Olaszország és Németország egyaránt nagy köteket csinálnak, de Anglia is nagy mennyisége vásárolt.

A nagyváradi terménypiac árai hétfőn a következők voltak: Buza 580—600, rozs 450—480, árpa 550, zab 570—580, jengeri 450.

Revolveres harc a kisbíró és kártyapartnerre között

A büntető tábla elé került a lövöldöző kisbíró

A múlt év november 12-én nagy mulatság volt a tarjáni szövetkezetösszes termelben. Az éjszaka folyamán elment a mulatságba Erdei Joan kisbíró is, aki a községi bírót kereste. Erdei azután ottmaradt és idogálni, majd kártyázni kezdett. A kártyapartnerai között volt Sabou Joan is. Reggel ötig kártyáztak és azután elváltak. Erdei felment a községhez és magához vette revolverét, azután ismét

kiment a községbe. Odakinn, Pech Sándor háza előtt összetalálkozott Sabauval, akire rá támadt és háromszor egymásután rálőtt. Sabau Erdeire vetette magát. Erdei még egyszer lőtt, de ekkor Sabau sikertelenül letépett Erdeit és le is fegyverezte. Sabau mind a négy lövés találta és súlyosan megsebesítette. A fiatal ember azonban kigyógyult sérüléseiből. Erdei ellen megindult az eljárás és a vizsgálóbíró em-

berölési kísérlet büntette címen helyezte vád alá. A vizsgálóbíró elrendelte a főtárgyalásig való szabadlábra helyezését. Ez ellen a végzés ellen a táblai vádtanácshoz fellebbezett az ügyészség és kisbíró is. Az ügyészség kérte letartóztatását, a kisbíró kérte a vád elejtését. A táblai vádtanács mindkét fellebbezést elutasította és Erdei szabadlábon hagyása mellett, áttette az ügyet a büntető ábrához.

Leszállásból...

2.

Ha másra nem volt jó a mér

3.

A királyi helytartó fogadja még a délelőtti folyamán a pé-

Szerda

NYOMATOTT PASZTOR EDI
CEGNET ORADEA